

Imaginem que VILLA COLUMBI aplicat primer a tots dos pobles veïns, havent devastat els normands l'actual *Vilamacolum*, més prop de la costa, havia estat repoblat per refugiats mossàrabs aplicant-hi el nom aràbic: *ibin-al-maḥrūb*.

¹També en terres hispàniques havia fet forrolla aquest nom de persona romà. Una vil·la portuguesa apareix com *Mocronu* en les *Inquiricões* de 1248 i llegit *Mocromi* en les de 1220: Cortesão, *Onom.*, s.v. El cogn. basc-francès *Mocorooa*, i abans *Mocorona*, Sc. XV-XVI: P. Raymond, *DTpBPyr*; cf. Mitxelena, *Ape*. 429.

VILAMALLA

·I·, poble de l'Alt Empordà, 5 k. dret al S. de Figueres.

PRON. *bilāmāʎo* Fortià (Casac. 1920); id. a Llançà, (xxii, 109b24); i en l'enq. feta el 1964 (xlv, 16-198).

MENC. ANT. 974, butlla de Benet vi per a St. Pere de Roda: «--- Armentaria, --- Villa Columbi, Villa Severana, Villa Dalmalia, villa Torricella» (*MarcaH*, § 116, c. 907.19f.); 982: dotació de St. P. de Roda: *Villa Dalmala* (Villan., *Vi. Li.* xv, 239; *Cat.Car.* ii, 243.12; *MarcaH.*, c. 928); 990, butlla de Joan XV, per a S. de R.: *Villa Dalmalia* (*MarcaH.*, col. 943.49); 1051-58: *Viladalmalla* (*BABL* iii, 329); 1316: redempció del Bovatge: *Villaumayla* (Alsius, *Nom.* 234); 1320: Sti. Vincentii de *Villamala*, homenatge al Bisbe de Girona (Mons. xiii, 77); 1357: *Villaumalla* (Mons. xii, 468); 1362: S. V. de *Villaumalia* (*Ll. Verd*, Alsius); 1370: *Villabomala* (Mons. xii, 501); 1412: *Vilaumalla*, un mas en el lloc de ~, i Sti. Michaelis de Fluviano (Hinojosa, *Reg. Sen. Cat.*, 214); 1692: *Vilamalla* (Mons. xviii, 77). Encertadament veié Aebischer que aquest nom es relacionava amb el d'un altre lloc, en el qual el mot *palau* reemplaça el mot *vila*, el qual segons el P. Mas, era cap a Montornès (Vallès Or.).

II· 1041: castrum *Paladalmalla*; Gombau de Besora l'inclou entre les possessions que posa sota la protecció d'Oliba (Junyent, *Dipl. de l'Abat Oliba*, § 156, pp. 246.1f. i 247.12, i 8f.); 1054: *Palatio Almanla* (Mas, *NHBna*. ix, 309); 1122: *Palacii Almanla* (id. ix, 288); 1134: *Palacii Damenla* (id. ix, 26).

·III·. Un homònim rigorós de ·I·, apareix citat entre llocs del SO: de La Selva: més lluny de ·I· que del ·II· de manera que no es pot identificar amb ·I· i tampoc és tan prop del ·II· que tinguem fonament per creure que aquest tingués una variant amb 'vila' 'palau': 1281, *Vilalmala* citat junt amb Fogars de Torders (lleg. a l'Arx. Sols.); 1294: un P. Mancipii de *Vilamala*, signa en un doc. relatiu a «*Ritort, Rebasça*» i *Maserata*

(*Marata*), en la parr. de de S. Cipr. de Falgars, *Cart* de Roca-Rossa (guardat a Sols. ² 3r.).

En síntesi de les formes del nom comprenent les dels 3 topònims, tenim *Almalia*, precedit o no de la prep. *d'* amb grafia variant de la *ʎ*: *li*, *yl*, *l*, *ll*, i amb l'excepció de tres mencions del ·II· (entre les més antigues), que es redueixen a *Almanla* amb *nl*. La primera *l*, quasi constant en totes les mencions, ha desaparegut en la forma moderna (explicable sense dubte per dissimilació) però apareix pràcticament en totes les mencions antigues dels 3 topònims, si bé en alguns vocalitzada en *ʎ*. Això sol ja obligava a rebutjar l'etim. d'Aebischer, d'un NP germ. MANNILA.¹

Hi ha base millor en fonètica, i en tots els aspectes, per partir d'un altre NP, també de nissaga germ.: ALEMANNA, femení del vulgaríssim *Alemanya* (tan estès en tot el nostre món medieval): VILLA ALEMANNA > *villa almanza* amb dissimilació *m-ʎ > m-ʎ*, una vegada sincopada la -e- pretònica (com és normal en fon. hist.), la *m* queda recolzada i per tant, més forta, dissimilava la nasal següent.

Fa l'efecte que els escrits de les mencions del ·II· aa. 1054, 1122 i 1135 vacil·lant encara entre *-anna* i *-ala*, acumularen les dues variants en la forma *Almanla* (a un se li entrebanca la -e- del nom del poble *Amella*, var. *Amenla*, que és veí).

En part de les mencions antigues es construí *V. d'Almalla* amb prep. *de*, però ja va sense *de* en les de ·I· des del S. xiv, i en totes les del ·III· i part del ·II·.

Hi ha un altre parònim *Vilamanya*, repetit en diversos llocs sense la dissimilació de *-ya*: 1) poblet de la vall de Ribes, agre. a Queralbs; 2) Pont i Barranc de *Vilamanya*, Camp de Tarragona, prop de Duesaigües, en el camí d'Escornalbou (Iglésies Sant., *Guies* ii, 139); 3) Esdevingut NP Jacme *Vilamanya*, en el *Llibre de Vâlues* de 1390 de CastPna., i estès sobretot pel Berg, i Lluçanès.

¹ A la qual s'adherí *AlcM* amb la raó que d'aquest vindria el cogn. *Malla* (d'etim. incerta, i probt. diferent).

VILAMOLAT

Llogaret agre. al mun. de Mur, 5 k. al Sudoest de Tremp.; antic amb terme extens, diverses ermites i ruïnes d'un castell (*N. C. E. C.*).

PRON. *bilamulât* a Palau de Noguera (Casac. 1920).

MENC. ANT. *Vilamolad* (*BABL* vi, 117). El nostre enquestador Rafel de la Torre, 1957, va recollir *Vallmolat* com una pda. de Vilamitjana (enq. p. 42), o sigui, un poble quasi immediat, 6 k. a l'ENE. Després parlarem d'altres NLL veïns i parònims, però almenys aquests dos, és clar que han de ser formats